

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (+370 5) 266 4201, faks. (+370 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU 2019 M. TARPTAUTINĖS DARBO ORGANIZACIJOS KONVENCIJOS NR. 190 DĖL SMURTO IR PRIEKABIAVIMO DARBO PASAULYJE PANAIKINIMO RATIFIKAVIMU, PROJEKTŲ PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir kitų tarptautinio pobūdžio susitarimų rengimo ir sudarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1179 „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir kitų tarptautinio pobūdžio susitarimų rengimo ir sudarymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 23 ir 39–41 punktais, patikslino ir pakartotinai teikia šiuos teisės aktų projektus:

1. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo ratifikavimo“ projektą (toliau – Įstatymo projektas);

2. Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo“ projektą“;

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo“ projektą (toliau kartu – Projektai).

Projektai patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 m. kovo 18 d. išvadą Nr. NV-644.

Toliau lentelėje pateikta informacija apie Projektais teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektais sprendžiama problema ir jos priežastys

Projektai parengti siekiant įvykdyti Lietuvos Respublikos įsipareigojimus, susijusius su naryste Tarptautinėje darbo organizacijoje (toliau – TDO), kurios nare Lietuva tapo 1921 m. (narystė atnaujinta nuo 1991 m. spalio 4 d.), bei naryste Europos Sąjungoje. Projektų tikslas – atlikti teisine procedūra, reikalinga 2019 m. birželio 21 d. Ženevoje (Šveicarijos Konfederacija) priimtai Tarptautinės darbo organizacijos konvencijai Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo (toliau – Konvencija) ratifikuoti,

nes pagal Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir 2024 m. kovo 25 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimą 2024/1018¹, kuriuo prašoma valstybės nars ratifikuoti Konvencijos dalis, susijusias su darbo aplinkos gerinimu, siekiant apsaugoti darbuotojų sveikatą, užtikrinti saugą bei vyrų ir moterų lygybę užimtumo ir profesinės veiklos srityje pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 153 straipsnio 1 dalies a punktą, 153 straipsnio 2 dalį ir 157 straipsnio 3 dalį, Konvencija priskirtina prie tarptautinių sutarčių, kurios ratifikuojamos.

Konvencija buvo priimta 2019 m. birželio 21 d. Ženevoje vykusios Tarptautinės darbo konferencijos 108-ojoje sesijoje. Ji įsigaliojo 2021 m. birželio 25 d., t. y. praėjus 12 mėnesių nuo dienos, kurią dvi TDO valstybės užregistravo Konvencijos ratifikavimo dokumentus.

Šiuo metu Konvenciją yra ratifikavusios daugiau nei 50 TDO šalių narių, įskaitant ir 14 Europos Sąjungos valstybių narių (Airiją, Austriją, Belgiją, Graikiją, Daniją, Estiją, Ispaniją, Italiją, Kiprą, Portugaliją, Prancūziją, Rumuniją, Suomiją ir Vokietiją).

Konvencijoje nustatomi konkretūs, visuotinai taikytini kovos su priekabiavimu ir smurtu darbe standartai ir nurodomos priemonės, kurių reikia imtis valstybėms, t. y. jose šioje srityje dirbantiems subjektams.

Konvencijos tikslas – nustatyti įtraukią, integruotą ir lyčių aspektu pagrįstą smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje prevencijos ir panaikinimo koncepciją. Konvencija siekiama apsaugoti visus dirbančiuosius ir kitus asmenis, susijusius su darbo aplinka: savanorius, praktikantus, darbo ieškančius asmenis, darbdavius, kaip fizinius asmenis, ir kitus asmenis, kurie susiduria su smurtu ir priekabiavimu darbo aplinkoje.

Konvencija apima smurto ir priekabiavimo atvejus darbo vietoje, taip pat vietoje, kurioje darbuotojui sumokama už jo darbą, kurioje jis ilsisi ar pietauja, naudojasi sanitarinėmis priemonėmis, su darbu susijusiose kelionėse, mokymuose, renginiuose ir socialinėse veiklose, su darbu susijusioje komunikacijoje (įskaitant informacines ir komunikacines technologijas), darbdavio suteikiamame būste, vykstant į darbą ir iš jo. Konvencijoje taip pat pripažįstama, kad smurtas ir priekabiavimas gali apimti ir trečiuosius asmenis.

Konvencijoje taip pat aptariamas smurto artimoje aplinkoje reiškiny, nes dėl jo mažėja produktyvumas, blogėja sveikata, iškyla grėsmė asmens saugumui, o tai turi įtakos visai su darbu susijusiai aplinkai, todėl reikalingos priemonės kovoti su smurto artimoje aplinkoje daromu poveikiu. Konvencijos nuostatos taip pat apima priemones, susijusias su nukentėjusiųjų apsauga ir sąmoningumo didinimu, nustato darbuotojų bei darbdavių teises ir pareigas. Naujas tarptautinis standartas įtvirtina teisę visiems būti apsaugotiems nuo smurto ir priekabiavimo.

Konvenciją ratifikavusios valstybės turi imtis reikiamų veiksmų, kad užtikrintų asmenims galimybę paprastai pasinaudoti tinkamomis ir veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis; pripažinti smurto artimoje aplinkoje poveikį darbo pasaulyje ir, kiek praktiškai įmanoma, jį švelninti; taip pat užtikrinti darbuotojų teisę pasitraukti iš darbe susidariusios situacijos, kuri kelia neišvengiamą ir didelį pavojų patirti smurtą ir priekabiavimą.

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401018.

Konvencijos ratifikavimas prisidėtų prie saugesnės ir pagarbesnės darbo aplinkos kūrimo Lietuvoje, tiesiogiai stiprinant darbuotojų apsaugą nuo smurto ir priekabiavimo darbo aplinkoje. Tai leistų mažinti psichologinę įtampą darbo vietose, gerinti darbuotojų emocinę gerovę ir skatintų jų produktyvumą. Konvencijos ratifikavimas stiprintų visuomenės pasitikėjimą valstybės institucijomis, parodytų aiškią politinę valią kovoti su smurtu ir priekabiavimu darbo aplinkoje ir prisidėtų prie ilgalaikės socialinės sanglaudos stiprinimo, prie geresnio smurto ir priekabiavimo žalos suvokimo, sąmoningumo didinimo, skatintų pagarbos kultūrą, mažintų diskriminaciją ir socialinę atskirtį.

2. Projektas siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomas problemos sprendimas)

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktu bei Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Konvencija priskirtina ratifikuojamoms tarptautinėms sutartims.

Konvencijos ratifikavimas Lietuvoje leistų stiprinti darbuotojų apsaugą ir skatintų darbdavius aktyviau kurti saugią ir pagarbą darbo aplinką. Ratifikavusi Konvenciją, Lietuvos Respublika įvykdys savo įsipareigojimus, susijusius su naryste TDO ir Europos Sąjungoje, prisidės prie smurto ir priekabiavimo darbo aplinkoje prevencijos ir kontrolės, kad būtų užtikrinta visų dirbančiųjų ir kitų su darbo aplinka susijusių asmenų, patiriančių smurtą ar priekabiavimą, apsauga ir veiksmingų jų teisių gynimo priemonių įgyvendinimas.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas

Pagal Konvencijos 14 straipsnio 3 dalį, Konvencija Lietuvos Respublikoje įsigalios praėjus 12 mėnesių nuo dienos, kurią Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius gaus ir įregistruos Lietuvos Respublikos pateiktus Konvencijos ratifikavimo dokumentus, parengtus vadovaujantis Taisyklių 55 punkto nuostatomis.

Šiuo metu nacionalinė teisinė bazė iš esmės atitinka Konvencijos nuostatas, tačiau, ją ratifikavus, bus būtina skirti pakankamai laiko informacijos sklaidai, didesniai visuomenės švietimui, kad būtų aiškiai suprantamos Konvencijos nuostatos, jų taikymo principai ir praktiniai aspektai.

Prie šio rašto pridedama išsami Konvencijos nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos teisės aktams analizė. Atsižvelgiant į atliktą vertinimą, konstatuotina, kad Konvencijos nuostatos tinkamai inkorporuotos į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę.

4. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

Projektams įgyvendinti papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės. Sutaupyti lėšų nenumatoma.

5. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

Priėmus Projektus, būtų sudarytos sąlygos toliau stiprinti smurto ir priekabiavimo darbo aplinkoje Lietuvoje prevenciją, daugiau dėmesio skiriant prevencijai ir kontrolei, Konvencijos nuostatų įgyvendinimas padėtų užtikrinti saugią, pagarbą ir įtraukią darbo aplinką, kurioje aiškiai apibrėžtos smurto ir priekabiavimo sąvokos, prevencijos priemonės, atsakomybės ribos ir pagalbos mechanizmai. Veiksminga prevencijos politika ir kontrolė

pagerina darbuotojų psichologinę sveikatą, didina jų produktyvumą, mažina darbuotojų kaitą, nedarbingumą ir su tuo susijusias išlaidas. Darbdavių gaunama nauda – geresnis mikroklimatas darbo aplinkoje, mažiau konfliktų, didesnis darbuotojų įsitraukimas ir lojalumas, geresnė reputacija, padedanti pritraukti geriausius specialistus. Lietuvoje jau veikia teisinė sistema, atitinkanti pagrindinius Konvencijos reikalavimus, todėl, ją ratifikavus, nereikės atlikti reikšmingų įstatymų pakeitimų, tačiau bus prisidedama prie efektyvių nacionalinės politikos priemonių įgyvendinimo ir glaudesnio socialinio dialogo, sprendžiant su smurtu ir priekabiavimu darbo aplinkoje susijusius klausimus. Ratifikavusi Konvenciją, Lietuvos Respublika įvykdytų savo tarptautinius įsipareigojimus, susijusius su naryste TDO ir Europos Sąjungoje, prisidėtų prie bendrų tarptautinių pastangų kovojant su smurtu ir priekabiavimu darbo aplinkoje, stiprintų šalies, kaip valstybės, siekiančios užtikrinti žmogaus teises ir orias darbo sąlygas, įvaizdį ir parodytų politinę valią įgyvendinti aukščiausius tarptautinius standartus šioje srityje.

6. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas

Sprendimo įgyvendinimas bus stebimas vadovaujantis TDO konstitucijos 22 straipsnio nuostatomis. Pagal šį straipsnį, kiekviena TDO narė įsipareigoja reguliariai teikti Tarptautiniam darbo biurui metines ataskaitas apie priemones, kurių ėmėsi siekdama įgyvendinti konvencijų, kurių šalis ji yra, nuostatas.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimas

Įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant į Dvidešimosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 895 „Dėl Dvidešimosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Planas), 2.2.13 papunktyje išdėstytas nuostatas. Planas parengtas atsižvelgiant į Dvidešimosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

8. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas

Projektais įgyvendinamas 2024 m. kovo 25 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimas 2024/1018, kuriuo valstybių narių prašoma ratifikuoti 2019 m. Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo.

9. Notifikavimas² Europos Komisijai

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

10. Pranešimas³ Europos Komisijai dėl paslaugų teikimo laisvės

² Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

³ Pagal Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo ir Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“, reikalavimus.

Pranešimas dėl Projektų Europos Komisijai neteiktinas.	
11. Konsultavimasis su visuomene	
Konvencijos ratifikavimo klausimas rašytinės konsultacijos būdu buvo derinamas su suinteresuotomis institucijomis ir socialiniais partneriais – profesinėmis sąjungomis ir darbdavių organizacijomis. Konsultacijos vyko nuo 2020 m. kovo 6 d. iki 2022 m. gruodžio 16 d. Konsultacijų metu pritarta Konvencijos ratifikavimui, pabrėžiant jos svarbą stiprinant smurto ir priekabiavimo darbo aplinkoje prevenciją. Atsižvelgus į gautus pasiūlymus, atlikta papildoma nacionalinio teisinio reguliavimo analizė.	
12. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis	
12.1. Derinimo būdas	Projektai paskelbti Teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS).
12.2. Derinimo terminas	10 darbo dienų.
12.3. Suinteresuotos institucijos ir suinteresuoti asmenys, pateikę pastabų ir pasiūlymų	Įstatymo projektas per TAIS buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija), Užimtumo tarnybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba), prašant jų pagal savo veiklos sritis papildyti ir patikslinti informaciją, pateiktą pridedamuose Įstatymo projekto aiškinamajame rašte bei Konvencijos ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelėje, taip pat įsivertinti papildomo finansavimo poreikį. Iš kitų suinteresuotų asmenų pastabų negauta. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai derinti pateikti su kitomis suinteresuotomis institucijomis jau suderinti Projektai, kartu pateikiant Įstatymo projekto derinimo metu pateiktas išvadas.
12.4. Derinimo rezultatai	Teisingumo ministerija techniškai patikslino Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytą šalių, ratifikavusių Konvenciją, skaičių.
12.5. Apibendrinti derinimo rezultatai	Projektai be pastabų suderinti su Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Teisingumo ministerija, Lygių

	<p>galimybių kontrolieriaus tarnyba, Generalinė prokuratūra, Valstybinė darbo inspekcija, Užimtumo tarnyba.</p> <p>Įstatymo projekto aiškinamasis raštas patikslintas atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pateiktą pastabą bei į oficialiai skelbiamus TDO duomenis – nurodytas šalių, ratifikavusių Konvenciją, skaičius.</p> <p>Užsienio reikalų ministerija informavo, kad, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Projektus, pastabų ir pasiūlymų neturi.</p>
13. Projekto iniciatorius	
Ministerija.	
14. Projekto rengėjai	
Ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus (vedėja – Mariana Žiukienė, tel. +370 615 17 397, el. p. mariana.ziukiene@socmin.lt) patarėjas Linas Lasiauskas, tel. +370 659 24 763, el. p. linas.lasiauskas@socmin.lt.	
15. Kita, Ministerijos nuomone, reikalinga informacija	
Nėra.	

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo“ projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo“ projektas, 1 lapas.
4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 9 lapai.
5. Konvencijos ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 223 lapai.
6. Konvencijos tekstas anglų ir prancūzų kalbomis bei autentiškas vertimas į lietuvių kalbą, 27 lapai.
7. Suinteresuotų institucijų išvados, 17 lapų.
8. Užsienio reikalų ministerijos pažyma, 2 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Jūratė Zailskienė

Linas Lasiauskas, tel. +370 659 24 763, el. p. linas.lasiauskas@socmin.lt